

KUUROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUUROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

N:o 7—8.
Heinä- ja elokuu

TOIMITTAJAT:
JOHN SUNDBERG HUUGO NYBERG
Vastaava. Toim. sihteeri.
Johanneksen tie 1.
puh. 8154.

28:s vuosik. 1923.

— Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa. — Hinta 10 mk. koko vuodelta. —

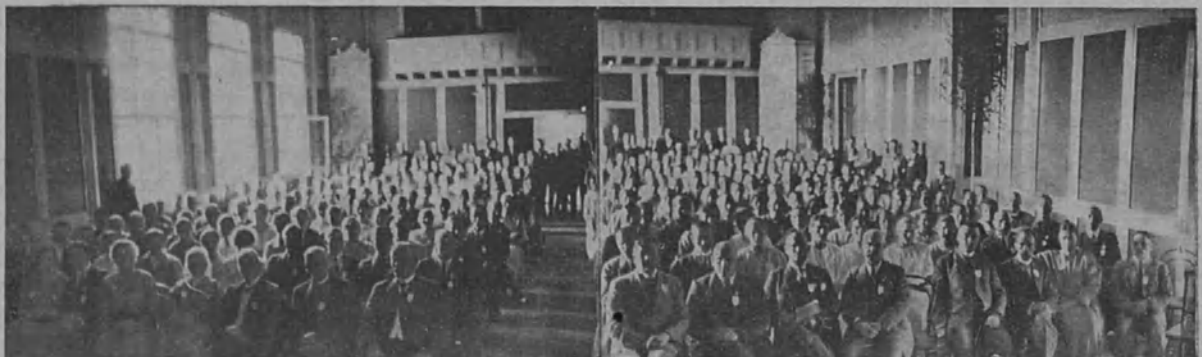
Suomen kahdeksas yleinen kuuromykkäin kokous Mikkelissä.

Juhannuspäivinä, kesän kauneimpana aikana, pitivät Suomen kuuromykkät suuren, yleisen kokouksensa Suur-Savon kauniissa pääkaupungissa, Mikkelissä. Noin 430 kuuromykkää ja heidän opettajiaan oli kokoukseen saapunut Suomen kaikilta puolilta, pitkienkin matkojen takaa. Olipa 17 veljeskansamme Viron kuuromykkääkin tullut nyt ensikerran suomalaisten toveriensa juhlaan, heihin tutustumaan ja Suomen sisämaatakin katsomaan. Juhlille saapuneitten joukossa nähtiin aistivalliskoulujen tarkastaja, kouluneuvos *W. Forsius* rouvineen. Kunnioitetun tarkastajan läsnäolo antoi kokoukselle erikoisen juhlallisen leiman. Kokouksessa oli läsnä myös kolmen k.m. koulun johtajat, nim. rovasti *E. J. K. Luoma* Jyväskylästä, *E. J. Pesonen* rouvineen Turusta, sekä *A. I. Savolainen* Mikkelistä. Myöskin Nikkarilan k.m. kodin johtaja, maisteri *W. Harlin* rouvineen Pieksämäeltä oli saapunut tuoden tullessaan Nikkarilan koulukodin kaikki 19 oppilasta. Mikkelin k.m. koulun koko opettajakunta tietysti otti osaa kokoukseen. Sen järjestäjänä oli sillä raskas työ tehtävänä ruokkiessaan ja majoittaessaan kaikki kokouksen jäsenet, tehtävä,

josta se suurella rakastettavuudella ja kunnialla selvisi. Opettajatar *Linda Aschan* Porvoon, sekä op. *Arvi Koskinen* rouvineen, *Anna Vainio* Jyväskylän ja opettaja *J. K. Palomaa* Turun k.m. kouluista olivat myös mukana ja osallisina ohjelman suorittamisessa. Hra *J. Sundberg*, Helsingin k.m. yhdistyksen puheenjohtaja, oli myös läsnä sekä Porvoon ja Savonlinnan hiippakuntain matkapapit *Nyberg* ja *O. Myyryläinen*. Past. *K. A. Nyman* oli sairastunut, eikä voinut päästä tulemaan. Hän lähetti sähkösanomalla tervehdyksensä Vaasasta. Oli hauskaa, että noin monta kuuromykkäin opettajaa oli saapunut tähän kokoukseen. He pitivät monta hyvää puhetta ja esitelmää osanottajille ja seurustelivat rattoisasti entisten oppilaittensa kanssa.

Kokous alkoi juhannusaamuna klo 9 jumalanpalveluksella Mikkelin kaupungin kirkossa. Siellä saarnasi johtaja, rovasti *E. J. K. Luoma*. Oli juhlallista olla kirkossa, jossa oli noin monta kuuromykkää yhdessä jumalanpalveluksella alkamassa kokousta.

Aamiaisloman jälkeen kokoontuivat kokouksen jäsenet Mikkelin Palokunnantalolle, joka oli koristettu nuorilla koivuilla ja Suomen lipuilla.

Kuuromykkäin kokous Mikkelin Palokunnan talolla.

Argillanderin hauta.

Pian oli suuri sali ja lehterikin täynnä kuuromykkiä, jokaisella kokouksen jäsenmerkki rinnassaan. Suomen k.m. Liiton puheenjohtaja, kouluneuvos W. Forsius nousi puhujalavalle sekä avasi kokouksen vakavalla puheella. Tarkastajaa tervehdittiin nousemalla seisomaan ja innokkailla käsientaputuksilla. Yksimielisesti valittiin kokouksen puheenjohtajaksi kouluneuvos Forsius, sekä varapuheenjohtajiksi johtajat E. J. K. Luoma ja A. I. Savolainen. Sihteeriksi valittiin past. H. Nyberg.

Paikallistoimikunnan puolesta piti tervehdyspuheen johtaja A. I. Savolainen tervehtien läsnäolevia sekä lausuen heille mieleenpainuvia ajatuksia.

Virolaisten kuuromykkäin tervehdyksen toi hra Tomson, joka samalla toi lahjaksi Viron valtakunnan lipun ja jätti sen Helsingin k.m. yhdistykselle säilytettäväksi. Hra J. Sundberg lausui virolaisille tervehdyksen ja kiitti heitä lahjasta.

Tämän jälkeen pidettiin muutamia esitelmiä. Hra J. Sundberg puhui »muistopatsaan pystytämisestä K. O. Malmille». Hän kehotti kuuromykkäin yhdistyksiä y.m. rupeamaan keräämään rahaa muistopatsasta varten. Kolmen vuoden perästä, v. 1926, tulee kuluneeksi 100 vuotta K. O. Malmin syntymästä. Silloin pitää meillä olla valmis muistopatsas tälle suomalaisen k.m. koulujen perustajalle. Toivomme voivamme pitää silloin yhdeksännen, yleisen k.m. kokouksen Porvoossa, Malmin kotikaupungissa, jolloin muistopatsas paljastetaan.

Pienviljelijä Mikko Suuronen piti sitten esitelmän »maa- ja kotitalousyhdistyksen perustamisesta kuuromykkille». Hänen esitelmänsä painatetaan vast'edes K.m. lehteen. Esitelmän johdosta syntyi vilkas keskustelu, jolloin monet

kuuromykkät ja heidän opettajansa puhuivat. Päätettiin, että K.m. Liiton keskushallitus ottaisi huomioon sekä M. Suurosen, että keskusteluun osanottaneitten lausunnot asian johdosta sekä koettaisi toimia maatalousopetuksen saamiseksi kuuromykkille.

Vielä piti herra O. Wetzell Helsingistä erittäin hyödyllisen esitelmän »veteen hukkuneitten hengenpelastamisesta». Hra W. näytti oikein havainnollisesti miten veteen hukkuneita on pelastettava eloon.

Päivällisloman jälkeen piti opettaja J. K. Palomaa esitelmän »kuuromykkämiesten vanhainkoti-kysymyksen» nykyisestä tilasta.

Illalla tehtiin yhteinen kävelyretki kauniille Kaihoharjulle kaupungin lähelle. Sen jälkeen pidettiin kokouspaikassa Palokunnantalolla useita puheita. Rovasti Luoma kiitti puheessaan kouluneuvos Forsiusta siitä, että hän oli kokoukseen tullut ja ollut siinä puheenjohtajana. Hän kiitti myös Mikkelin k.m. koulun johtajaa ja kaikkia opettajia siitä, että he tämän kokouksen tähden olivat paljon vaivaa nähneet ja paljon työtä tehneet. Virolaiset vieraat pitivät innokkaita puheita Suomen kuuromykkille ja suomalaiset vastasivat heille.

Maanantaina kesäk. 25. p:nä kokoonnuttiin aamulla klo 8 k.m. koulun pihamaalle, jossa järjestäytyttiin nelimiehiseen, pitkään riviin ja lähdettiin hautausmaalle kunniatervehdykselle opettajatar Nanna Hermansonin, opettaja K. Reposen ja neiti Betty Eskelinin haudoille. Kun suuri k.m. joukko oli hautausmaalle päässyt ja kokoontunut hautojen ympärille laski past. H. Nyberg kokouksen puolesta jokaiselle haudalle kauniit kukkaseppeleet samalla sanoen muutamia muistosanoja. Tämä pieni juhlahetki aurinkoisena kesäaamuna kauniilla hautausmaalla teki läsnäoleviin vakavan vaikutuksen.

Klo 11 a.p. läksi juna Mikkelistä viemään juhliavaa kuuromykkäjoukkoa Mäntyharjulle, jossa oli paljastettava muistokivi Abraham Argillanderin, ensimmäisen pohjoismaisen kuuromykkäin opettajan tähän asti miltei unhotetulle haudalle. Retkelle lähdettiin iloisiin mielin osaksi »härkävaunuissa», osaksi »ihmisvaunuissa». Ilma oli lupaavan kirkas. Mutta Mäntyharjulle tullessa rupesi taivaan täydeltä satamaan vettä ja rakeita. Kylmä tuuli puhalsi ja 5 kilometrin pitkä maantie asemalta kirkolle oli paksun lian ja rapakon peitossa. Osa matkustajia pääsi ajamaan automobiililla, osa kulki pienellä, keinuvalla höyrylaivalla, suurin osa käveli reippaasti jalkaisin.

Johtaja E. J. Pesosen toimesta oli rahan-keräys viime talvena tämän kiven pystyttämiseksi toimeenpantu Suomen kuuromykkämaailmassa; olivatpa Ruotsinkin k.m. opettajat lähettäneet rahasumman tähän tarkoitukseen. Johtaja Pesonen oli myös järjestänyt koko tämän

juhlaohjelman Mäntyharjulla ja saanut avukseen seurakunnan kirkkoherran Petrellin sekä monta avuliasta henkilöä Mäntyharjulta. Kun kuuromykkäjoukko sateesta ja rapakosta märkänä sekä kävelemisestä hikisenä saapui kirkolle kunnanhuoneelle, niin odotti siellä koko tuota suurta joukkoa kuumat kahvit ja hyvät vehnäset ilmaiseksi.

Juhla alkoi Mäntyharjun suuressa kirkossa, johon, paitsi kuuromykkiä, oli kokoontunut kovin paljon kuulevia mäntyharjulaisia vaikka oli ruma ja kylmä ilma. Alttaripalveluksen kirkossa toimitti kirkkoherra *Petrell* ja past. *H. Nyberg*. Juhlasaarnan piti past. *H. Nyberg* ja tulkitsi sen viittomakielellä taitavasti neiti *Anna Vainio*. Kirkosta siirtyi juhlakansa hautausmaalle, Argillanderien perhehaudalle, jolla uusi kivi kangasverhon peittämänä seiso. Ihmisille oli varattu istumapenkkejä haudan ympärille. Ensin nousi rovasti *Luoma* pitämään puhetta ja käski kangasverhon poistumaan kiveä. Hän jätti muistokiven Mikkelin piirin k.m. auttajayhdistyksen hoidettavaksi. Johtaja *Savolainen* otti kiven vastaan auttajayhdistyksen puolesta ja lupasi, että tätä hautaa ja muistokiveä hyvin hoidetaan. Vielä puhui opettaja *Palomaa* tämän kiven syntymähistorian. Rovasti *Petrell* kiitti kiven pystyttäjiä Mäntyharjulaisten puolesta. Johtaja *Pesonen* kertoi kuulevalle yleisölle kuuromykkäin opetuksen historiasta. Hra *E. Savisaari* puhui kuuromykkäin puolesta. Haudalle laskettiin monta seppelettä. Niitä laski Argillanderin suvun jäsenet, Suomen Kouluhallitus, Ruotsinmaan k.m. opettajat, Suomen K.m. Liitto, Mikkelin k.m. koulu y.m. Puheitten välillä laulettiin monta virttä. Lopuksi marssi patsaan eteen suuri »kuuromykkäin laulukuoro» tehden kunniaa. He »lauloivat» viittaamalla herra *A. Norstedtin* johdolla kauniisti »Maamme» laulun.

Tämä juhlatilaisuus, joka kesti monta tuntia oli hyvin järjestetty. Se antoi kuuromykkille monta uutta ajatusta ja kuulevain joukko sai siinä runsaasti kuulla kuuromykkäin asiasta ja tutustua siihen. Ikävä vaan, että kylmä, tuulinen ja sateinen ilma koko ajan häiritsi juhlaa ja tuotti luultavasti monelle ohuesti puetulle osantajalle yskää ja sairautta.

Juhlan jälkeen saivat läsnäolijat kunnanhuoneelta taas kuumaa kahvia, voileipiä ja riisiryynipuuroa. Ilta olikin jo tullut ja oli aika lähteä asemalle. Iltayöstä lähtivät junat Mäntyharjun asemalta, toiset etelään, toiset pohjoiseen. Juhlakansa erosi matkustaan kukin junallaan eri puolille maata. Asemalla otettiin jäähyväiset tarkastajalta, opettajilta ja toinen toisiltaan. Kahdeksas yleinen kuuromykkäin kokous oli loppunut.

Erityisen kiitoksen ansaitsevat Mikkelin k.m. koulun opettajat kaikesta paljosta työstä, minkä

olivat tehneet kokouksen hyväksi. Ei ole vähäinen asia ottaa vastaan yli 400 vierasta, hankkia heille asunto, makuusijat ja vielä syötävääkin, kahvia, maitoa, voileipiä ja virvokkeita, niin että se kaikille riittää. Raskaan koulutyönsä jälkeen otti opettajakunta vielä kantaakseen kaiken tuon vaivan. Kädet ja sormet, jotka lukuvuosien kuluessa ovat jakaneet tietoja ja taitoja sadoille oppilasparville, ne kädet nyt palvelivat täysi-ikäisiä kuuromykkiä laittamalla heille vuoteita, voileipiä, keittämällä kahvia, tarjoilemalla virvokkeita j.n.e. Sydämellinen kiitos kaikille heille koko kokousyleisön puolesta!

Mukana ollut.

P. S. Kokoukselle saapui tervehdyskirje Pietarsaaren k.m. kouluun kokoontuneilta, 70:ltä jatkokurssilaiselta.

Kirje Saksasta.

Tämän lehden lukijoita huvittanee ehkä kuulla vähäsen Saksan kuuromykkäinkouluista. Saksastahan puhemetoodi, eli menetelmä opettaa kuuromykkiä puhumaan on kotoisin, ja sieltä se on Suomeenkin levinnyt. Saksassa monet Suomen k.m. opettajat ovat käyneet oppimassa ja sieltä saaneet uutta intoa raskaaseen opetustyöhön.

Kuuromykkäin luku Saksassa on suuri, ja sen vuoksi onkin täällä k.m. kouluja yli 80, joissa yhteensä on noin 7000 oppilasta. Vanhin ja samalla suurin on Leipzigin koulu, jossa kuuntelin opetusta 2 viikkoa. Sen perusti Samuel Heinicke samoihin aikoihin kun Argillander Suomessa aloitti kuuromykkäinopetuksen, v. 1778. Koulu on lähes 150 vuoden olemassaolonsa aikana työskennellyt monessa eri paikassa. Vasta vuonna 1915 valmistui sille uusi, komea koti, suuri rakennus 4:ssä kerroksessa. Siinä on paitsi 32 luokkahuonetta, juhlasalia, voimistelusalua, käsi-työhuoneita y.m., myöskin asuntola, jossa 179 koulun 263:sta oppilaasta asuu; kaikki samassa rakennuksessa. Kun oppilasluku on niin suuri, täytyy opettajiakin olla sen mukaan. Niitä on kaikkiaan 37, joista ainoastaan 4 naisopettajaa. Uusia oppilaita otetaan joka vuosi, pääsiäisenä, jolloin lukuvuosi alkaa ja kaikki, sekä a-, b-että c-oppilaat jäävät kouluun.

Oppilailla on pitkä luku-aika: lupia on vähemmän kuin Suomessa. Pisin lupa on kesäloma, mutta sekään ei kestä kauemmin kuin 4 viikkoa. Kun k.m. koulujen oppilaat Suomessa toukuun viimeisenä päivänä pääsevät kesälomalle, täytyy oppilaiden täällä ahertaa heinäkuun puoliväliin saakka, ja elokuun puolivälissä on heidän taas oltava koulussa. Ainoastaan 4 viikkoa lo-

Suomessa: 2 tai, muutamissa kouluissa, 3 viikkoa. Sen sijaan pääsiäislomaa on 2 viikkoa ja helluntailomaa 1 viikko, jota paitsi syyskuussa on 1 tai 2 viikkoa käsittävä n.k. syysloma.

Useimmissa kouluissa lukuvuosi alkaa pääsiäisloman jälkeen, mutta on sellaisiakin, joissa se alkaa elokuussa, kesäloman jälkeen. Koulun läpikäyneet oppilaat lasketaan siis Herran Ehtoolliselle joko ennen pääsiäis- tai ennen kesälomaa. Olin Ratibonissa näkemässä, kun 9 oppilasta pääsi Ehtoolliselle. Suomessa tämä juhlallisuus tapahtuu koulussa, mutta Ratibonissa se tapahtui kirkossa, tai erään luostarin kappelissa. Oppilaat olivat nimittäin katolilaisia ja katolilaisten kirkollistavat eroavat paljon luterilaisten tavoista, varsinkin mitä Herran Ehtoolliseen tulee. Pieni kirkko, eli kappeli oli kauniisti koristettu kuvilla ja kukilla, ja alttarin eteen asettuivat ehtoollisvieraat, pitkät, palavat kynttilät kädessään. Myöskin alttarilla paloi kynttilöitä, niin myöskin Maria-kuvan edessä. Kuuromykkäin pappi astui alttarille, kullalla koristettu kauhtana yllään, ja piti oppilaille puheen, jonka jälkeen oppilaat saivat lausua uskontunnustuksen. Sitten alkoi messu, joka kesti tunnin verran, ja josta ainakaan oppilaat eivät ymmärtäneet mitään, sillä se tapahtui latinan kielellä. Vasta kun messu oli loppuun suoritettu, jaettiin Herran Ehtoollinen.

Ratibonissa on 2 k.m. koulua: toinen tyttöjä, toinen poikia varten. Vielä pari vuotta sitten oli kummassakin koulussa noin 200 oppilasta, mutta senjälkeen kuin osa Schlesiaa, jossa Ratibon sijaitsee liitettiin Puolaan, ovat ne menettäneet enemmän kuin puolet oppilaistaan, niin että niissä nyt yhteensä on ainoastaan 130 oppilasta. Kun opettajien luku kuitenkin on jäänyt ennalleen, niin luokat ovat pienet: 4—8 oppilasta käsittävät.

Muutamissa kouluissa kesäloma jo on alkanut, toisissa se alkaa näinä päivinä, ja oppilaat laskevat, monenko päivän perästä saavat matkustaa kotiin, vanhempainsa luo. On ymmärrettävissä, että ilo silloin on suuri, sillä joululomasta, jolloin he viimein olivat kotonaan, on jo monta kuu-kautta kulunut. Kun loma alkaa, silloin ehkä minäkin pian palaan Suomeen katsomaan, miten pitkälle kesä siellä on kehittynyt, ja joko siellä puutarhamansikat ja kirsikat ovat kypsät.

Leipzig, 10 p:nä heinäk. 1923.

E. Engblom.

„Tyhmät ja viisaat.“

»Hämeen tyttö» kirjoitti epistolan »suunsoittajille». Siitähän ei ole mitään pahaa sanottavaa. Onhan juoruaminen ja panetteleminen alhaista ja ihmisarvolle sopimatonta. Mutta »Hämeen-tyttö» on yksipuolinen. Hän unohtaa, että pahaa ei voida poistaa pelkillä saarnoilla. Täytyy itse olla elävänä esimerkkinä toisille, vähemmän kehittyneille. Esimerkin voima on suurempi, kuin kauniit puheet. Täytyy itse olla harrastamatta juoruja tai panettelemista, täytyy kääntää selkensä jokaiselle, joka harrastaa juoruja. Lapsi jäljittelee sitä, mitä hänen vanhempansa tekevät, eikä suinkaan sitä, mitä vanhemmat »saarnaavat». Samoin tekevät suuretkin lapset, — kuuromykät. »Minkä isot edellä, sen pienet vinkuen perässä.»

Ikävä kyllä on liiankin totta, että henkisesti korkeammalle kehittyneetkin k.m. ovat enemmän tai vähemmän juoruamis- ja panettelemis-heikkouden vallassa, ei siis yksin heikommin kehittyneet, tai ne onnelliset, jotka ovat joutuneet miehelään. Heitä naimattomat kadehtivat — aiheetonta kyllä. Epätoveruuden henki on valalla yhtä hyvin kehittyneitten ja kehittymättömien kesken, kuin naineitten ja naimattomien kesken. Ollaanpa välistä niinkin syvälle epätoveruuteen vaipuneita, että etsitään ystävyysliittoa vähemmän rehellisten luonteitten kanssa kolmannen vahingoittamiseksi, kuten todellisuudessa on tapahtunut. Mitä on sanottava esim. siitä, että eräs k.m. raivotar ajaa vanhan anoppimuorinsa ulos yön selkään talvi-ilmaan, vain siksi, että tämä tilapäisesti vieraillee poikansa ja miniänsä luona ja antaa hyvää tarkoitavia neuvoja kodin suhteen? Tässä tilaisuudessa keskellä yötä kuulivat naapuritkin raivotaren raa'an ulvomisen, kun hän rumilla sanoilla haukkui vanhaa naista — miehensä äitiä. Tämä ei suinkaan kohota kuuromykkäin arvoa kuulevien silmissä, vaan pahentaa sitä.

Tämä kehittymätön raivotar tarvitsisi kipeimmin kehittyneemmän naisen ohjausta ja hyvää esimerkkiä. Mutta sensijaan joku kehittyneempi tekee ystävyysliiton hänen kanssaan jonkun kolmannen vahingoittamiseksi. Tämä ei ole oikein. Siinä vajotaan vaan syvemmälle pahuuteen.

Ei myöskään ole oikein, että kuuromykkäin kokouksissa kehittyneemmät rupeavat haastamaan riitaa peräti itsekkäistä ja pikkumaisista syistä. Kokouksien tulisi aina olla täydellisen toveruuden rauhan ja yhteisymmärryksen tilaisuuksia. Kehittyneempien tulisi käydä edellä kaikessa hyvässä ja jalossa — esimerkkinä muille.

Kirjaviisaus ei vielä tee ihmisistä tosisivistymaa siis. Joululoma on myöskin lyhyempi kuin

neeksi ja jaloksi. Sivistystäkin on monenlaista, hyvää ja huonoa sivistystä. Huonokin ihminen voi olla sangen korkealle kehittynyt. Kuvavimpana esimerkkinä siitä on esim eräs venäläisen ylimystön nainen Anna Wyrubova, joka eli kaksoiselämää: Toiselta puolen etevä opettaja ja kasvattaja, maineeltaan viaton kuin enkeli, kuten näytti, mutta toiselta puolen rypesi pohjattomassa mailman loassa. Samallaisia esimerkkejä löytyy tuhansittain molempien sukupuolten taholta. Tavallinen kirjasisivistys ei vielä ole sivistystä. Vasta sydämen sivistys tekee ihmisestä jalon ja tosisivistyneen miehen ja naisen. Siihen meidän olisi pyrittävä. Meidän on ensin sivistettävä itsemme, ja sitte oltava muillekin esimerkkinä. Meidän on pyrittävä hyvään sopuun ja anteeksiantoon kaikkien kesken, ja ymmärrettävä toisten heikkoudet. Jokaisen elämä on muutenkin raskas tavalla tai toisella, jokaisella on kuormansa kannettavanaan. Tosisivistynyt ei lisää kiviä kuorman päälle, vaan koettaa keventää sitä.

Tix.

Jatkokurssien osanottajat.

Jatkokurssit Kuopion kuurojen koululla 10. VI. 23.

Kesäkuun 1 p:nä alkoi jatkokurssit aikaisemmin koulunsa lopettaneille kuuromykille Kuopion kuurojen koululla.

Kurssilaisia saapuikin Kuopioon viidettä kymmentä entistä oppilasta. Ja olikin meille kaikille koululla erittäin sydämellinen vastaanotto. — Oli erittäin hauskaa taas pitkäaikaisen eron jälkeen tavata entisiä koulutovereitansa.

Ikävä kyllä, ettei kaikki kurseille kutsutut syystä tai toisesta olleet saapuneet Kuopioon. Suurimpana syynä siihen lienee ollut myöhästynyt kevään tulo, joten ainakin niiden, joilla on kotona suuret viljelykset, on täytynyt kevätöiden takia jäädä pois kurseilta.

Suurin osa meistä saapui koululle jo 31 p:nä toukokuuta. Mainitun päivän iltapuoli kuluikin rattoisasti toistemme kanssa seurustellessa ja mielimme johdatellessa entisiä koulumuistoja.

Valkeni sitten kesäkuun 1 p:nä aamu. Kokoontuimme koulun avaraan juhlasaliin, jossa koulun uusi johtaja, maisteri *Uuno Kahma* toimitti nimien huudon saadaksensa tietää ketkä kutsutuista ovat saapuneet ja ketkä eivät. — Senjälkeen hän avasi kurssit lyhyehköllä tervehdyspuheella, lausuen samalla ilonsa siitä, että niinkin paljon on oppilaita kokoutunut saamaan lisää opetusta.

Senjälkeen jaettiin oppilaat kolmelle luokalle.

Hajaannuttaessa kukin luokallensa alkoi siten varsinainen opetus.

Opettajia oli kurseilla alkupuolella 11, mutta muutamia heistä poistui kurssien aikana pois kaupungista.

Opetus toimitettiin etupäässä esitelmien muodossa, josta usein syntyi keskustelua tärkeimmistä aineista ja saivat oppilaat vapaasti kysellä opettajiltansa pääasioita aineesta, jota kulloinkin opetettiin.

Tällä tavalla tunnit kuluivatkin aivan kuin siivillä lentäen, että melkein toivoi tuntien olevan paljon pitempiä, että saisi sitä enempi oppia.

Monta hyvää opetusta ja neuvoa olemmekin jo saaneet.

Jääköön monta hyvää neuvon siementä kaikkien kurssilaisten mieleen itämään, että voisimme kaikkia neuvoja hyväksemme käyttää, silloin kuin vastoinkäymiset meitä elämän tiellä kohtaavat!

Tunnetta syvä kiitollisuutta kaikkia opettajia kohtaan kaikista hyvistä opetuksista ja neuvoista, joita olemme täällä kurssien kestäessä heiltä saaneet.

Toivomme, että samaa innostusta ja rakkautta kuuromykkien auttamiseksi kaikille k.m. opettajille edelleenkin riittää. Olkoon heille palkintona se tyydytyksen tunne, jonka he tuntevat sielussansa tietäessään täyttäneensä velvollisuutensa meidän kovaosaisten auttamiseksi!

Jatkukoon edelleenkin parempiosaisten puolelta sama itsensäuhrautuvaisuus heikkojen tukemiseksi ja auttamiseksi kuten tähänkin asti; sillä työ, mikä tehdään kuurojenkin hyväksi, on kantava hedelmää kautta aikojen.

Hauska muisto varmaan jää kaikkien oppilaiden mieleen näiltä erittäin onnistuneilta kursseilta. Kyllä kai jokainen muistaa vilpittömällä kiitollisuudella kaikkia kurssien järjestäjiä ja alkuunpanijoita, sekä opettajia, jotka pitkäillisen lukuvuoden päätyttyä vielä vaivojaan säästämättä nämäkin kurssit toimeenpanivat.

Tietäessämme, että meillä kuuroillakin on todellisia ystäviä, jotka toivovat ainoastaan mei-

dän parastamme, on antava meille voimia ja innostusta, että voisimme tehdä tehtävämme tunnollisesti ja iloisella mielellä, tuntematta vähääkään katkeruutta siitä, että elämä on lahjoittanut lahjojansa niin eri tavalla, toisille enempi ja toisille vähempi. Onhan jokainen rikas, joka vaan osaansa tyytyy.

Koettakaamme siis mekin tyytyä nurkumatta siihen, mitä elämä on meille antanut. Silloin mekin voimme kestää elämän taistelut iloisella mielellä.

Tervehtien kaikkia kuuromyökkäin opettajia ja auttajia sekä kuuromyökkäiä koko Suomessa Kuopion k.m.k. jatkokurssilainen

Juho Pesonen.

Frans Leijon.

Sokea, kuuro ja mykkä.

Suomennos »Kuuromyökkäin Joululehden ruotsinkielisestä painoksesta.

Kirj. Ester Stade.

Oletko sinä, joka terveillä silmillä voit katsella elämää ympärilläsi, koskaan kiittänyt Jumalaa siitä? Sinä, joka puhuvalla kielellä voit omaisillesi ilmaista ajatuksesi ja tunteesi, oletko milloinkaan kiittänyt Jumalaa puhekyvystäsi? Ja sinä, joka voit kuulla lintujen laulua, kauniita säveleitä, omaistesi äänen, oletko milloinkaan kiittänyt Luojaa tästä onnesta? Eiköhtän useimmille meistä silmät, korvat ja puhuva kieli tunnu varsin luonnostaan kuuluvana omaisuutena? Harvoin niistä Jumalaa kiitämme. Koettakaamme nyt hetkinen ajatella mitä merkitsee olla sekä sokea, kuuro että mykkä.

Frans Leijon ja Anna Heikel.

Lähellä Pietarsaaren kaupunkia maaseudulla asuu eräs 43-vuotias mies, *Frans Leijon*, joka on sokea kuuromykkä. Jumalan johdatuksesta ja hyvien ihmisten avulla saattaa hän nyt tyytyväisenä elää hiljaista, rauhallista elämäänsä, kiittäen Jumalaa siitä hyvästä, mitä hänkin on saanut nauttia, vaikka onkin sokea, kuuro ja mykkä. Kun näkee hänet ja kuulee kerrottavan hänen lapsuudestaan, niin täytyy myöntää, ettei ihmeitten aika ole vielä ohitse sekä, että tämän onnetoman miehen suhteen on raamatun sana toteutunut: »sokeat saavat näkönsä, kuurot kuulevat ja mykät puhuvat». Hän elää nykyään elämäänsä kansalaisena yhteiskunnassa niinkuin muutkin. Siihen on hänet avustanut johtajatar, neiti Anna Heikel-vainajan sekä hänen apulaistensa Pietarsaaren kuuromyökkäin koulussa uhratuva kasvatustyö. Kymmenvuotiaana poikana, sokeana, kuurona ja mykkänä tuotiin hänet avuttomassa tilassa, enemmän villin eläimen kuin ihmislapsen kaltaisena mainittuun kouluun.

Surumielin kuulee kerrottavan hänen lapsuudestaan. Mutta ilolla toteaa mikä suuri erotus on olemassa hänen entisyytensä ja nykyisyytensä välillä kun hänet on kohotettu surkeasta oloiltaan henkisessä pimeydessä. Annamme tässä Frans Leijonin itsensä kertoa lapsuutensa ajoista:

Synnyin syysk. 12 p. 1879 Yläneellä Turun läänissä. Äitini oli kuljeksiva työläisnainen, isääni en ole tuntenut. 2¹/₂ vuoden vanhana sain ison rokon ja olin kovin kipeä. Kun paranin oli yö ja pimeys ympärilläni. Minä en nähnyt mitään, en kuullut mitään, enkä osannut puhua. Muistan vain kuinka koetin kävellä, mutta kaaduin ja löin pääni niin, että sattui kovasti. Muistan hyvin vähän siitä, mitä olin nähnyt ennen sairauttani, mutta luulen muistavani minkävärinen oli tanvaankansi sekä puitten vihreys.

Monta vuotta kului tässä yksitoikkoisessa pimeydessä. Nyt ymmärrän, että minä tuona aikana olin kovin paha poika. 6 vuoden vanhana tulini tuntemaan erään kiertävän »laukkuryssän». Hän kulki usein kotini ohi ja oli hyvin ystävällinen minulle. Hän antoi minulle 5 ja 10 pennin rahoja sekä suuria, pitkiä ja hyviä karamellia, »landrineja». Olin iloinen saadessani niitä rysältä ja pidin paljon hänestä.

3 tahi 4 vuotta myöhemmin meni äitini naimisiin ja muutimme toiseen paikkaan. Silloin

syntyi veljeni Johannes. Hän oli näkevä ja kuuleva sekä oppi puhumaankin. Minä enimmäkseen sain istua hänen kehtonsa vieressä ja soutaa nukkuvaa veljeäni.

Muutamien vuosien perästä muutimme toiseen pitäjään, jossa isäpuoleni sai työpaikan. Meidän lähellämme asui kaksi muuta perhettä. He olivat meidän ystäviämme. Minä leikin heidän lastensa kanssa ja me juoksimme yhdessä. (Frans käveli aina nelinkontin, käsin ja jaloin, sokeaksi tultuaan). Joskus me riitelimme kovin. Silloin minä suutuin, löin ja purin tovereitani kun vaan sain heidät kiinni. Naapureina oli monta talollista. Heillä oli kellari, jossa lanttuja säilytettiin. Ovena oli vain ohuita lautoja, että ilma kellarissa säilyisi puhtaana. Minä olin ahne, särin laudat ovesta ja varastin lanttuja. Silloin suutuivat talolliset ja naulasivat oven kiinni. Kun minä taas seuraavana päivänä tahdoin varastaa lanttuja, niin ei siitä tullutkaan mitään sillä ovet olivat lujat ja minä jäin ilman lanttuja.

Lähellämme oli hieno talo suurine puutarhoineen. Elokuussa hiivin puutarhaan, kiipesin omenapuuhun ja varastin omenia. Usein varastin minä karviaismarjakin. Söin vatsani täyteen ja loput panin puseroni sisään. Joskus ihmiset huomasivat, että minä olin puutarhassa. Silloin saattoi tapahtua, että talon pojat ampuivat minua kaaripyssyllä häätääkseen minut pois. Teki kipeää kun nuolet sattuivat minuun. Minä huusin ja ulvoin, mutta söin ja poimin kuitenkin lisää taskuihini. Usein ryömin minä pitkin maantietä ja etsin pörrteja, jotka jätin auki, että lehmät saisivat vapaasti mennä mihin tahtovat. Osasinpa löytää kanakamarinkin ja varastin sieltä munia syödäkseen. Rakastin lampaista ja syötin niille mielelläni leipää. Varastelin leipää kotoani lampaille. Porsaatt olivat myös ystäviäni ja usein minä ryömin talon sikalaan. Kerran muistan yksin menneeni metsään. Eksyin siellä ja löin yhtenänsä pääni puunrunkoihin. Silloin minä istuin ja huusin niin kauan, että toverini sen kuulivat ja hakivat minut kotiin.

Vähän myöhemmin muuttivat vanhempani taas toiseen taloon. Se oli kaunis paikka. Siellä oli suuri puutarha hiekkakäytävineen sekä hieno, kaunis »rovastila». Lähellä oli joki, jossa oli vetä polviin asti. Joen rannalla leikin usein toisten poikain kanssa. Kerran kun suutuin, otin erään pojan kiinni ja paiskasin jokeen.

Frans Leijon luentoa seuraamassa.

Mieleni teki myös tehdä työtä ja kun isäni käytti silppukonetta tahdoin minä auttaa. Mutta kun minut ajettiin pois niin itkin ja huusin minä. Eräänä päivänä kulki eräs herra ohitseni. Kun hän näki minut pyysi hän, että isäni sallisi minun pyörittää silppukonetta ja tahkoa.

Talvella ryömin usein metsään. Tahdoin hakata ja sahata, niinkuin muutkin. Mutta isä ajoi aina minut pois, sillä hän pelkäsi minun lyövän kirveellä käteeni.

Kului talvi ja kevät. Tuli kesä. Eräänä päivänä vietiin minut räätäliin, joka otti mitan minusta uusia vaatteita ja uutta päällystakkia varten. Sitten menimme suutarille, joka otti mitan uusia saappaita varten. Kun olin saanut uudet vaatteeni, tuli herra Jägerhornin palvelija. (Nähtävästi palvelivat Fransin vanhemmat herra Jägerhornilla). Palvelija nosti minut rattaille ja istui itse viereen, sillä niin käski Robert-herra. Tämä tapahtui syyskuun 16 p:nä päivällä. Saimme eväskorin mukaamme. Me matkustimme Turkuun. Eräs poika, joka oli yhtä pitkä kuin minä, tuli mukaamme. Turussa sanoimme me hyvästit toisillemme. Herra Jegerholmin palvelija vei minut Turun rautatieasemalle. Minut vietiin pieneen taloon (rautatievaunu). Se oli ihmeellistä ja minä pelkäsin. Istuessani siinä luulin olevani kirkossa, sillä penkit olivat samanlaiset, yhtä siististi maalatut. Sitten alkoi talo liikutt! Minua pelotti ja luulin hevosen vetävän taloa. Välistä hevonen pysähtyi ja potkasi. Nyt minä tiedän kaikki, mikä koskee veturia, juna-vaunuja ja asemia, mutta silloin en tiennyt. Kun juna pysähtynyt asemalle ja minä tunsin veturin tempovan junaa luulin, että hevonen potki. Ker-

ran kun taas luulin »hevosen potkivan» säikähdin niin, että rupesin huutamaan. Samassa junnassa matkusti myös eräs herra. Hän puhui palvelijan kanssa. Sitten annettiin minun käsilläni koetella herraa. Hän otti taskustaan makeisia ja antoi minulle. Toijalan asemalla erosimme herrasta. Vähän ajan perästä nukuin minä vauvuun. Näin unta, että putosin alas jostakin hyvin korkealta. Säikähdin niin, että parkasin pahasti ja herättyäni olin aivan hiessä. Näin kului matka kunnes tulimme Seinäjoelle, jossa meidän täytyi olla yötä. Nukuimme odotussalin sohvalla. Tunsin kuinka odotussalin ovet yltä mitta jyskyttivät, mutta en käsittänyt mitä se oli. Seuraavana päivänä jatkoimme matkaa ja saavuimme Bennäsin asemalle, jossa siirryimme Pietarsaaren junaan. Kaupunkiin tultuamme otimme matka-arkkuni pakaasista. Sitten ajoimme hevosella koululle. (Matka-arkkuni on vieläkin vinnillä ja olen säilyttänyt siinä muutamia vaatekappaleita, joita sain herra Jägerhornilta koulun lähtiessäni.) Asemalla tahdoin käsin koetella ajurin hevosta. Se potkasi ja hoitajani lyödi ropsahutti minua. Koulupihalle päästyämme pantiin minut istumaan erälle penkille pihlajan alle. Hoitajatar Maija Björklund tuli luokseni. Hän antoi minulle leipää. Sitten antoi hän minulle pihlajanmarjoja. Vähän ajan perästä kiipesin minä itse pihlajaan kepeästi kuin orava. Herra Jägerhornin palvelija otti heti minut alas puusta ja kurrutti minua kun olin kiivennyt puuhun. Suutuin ja huusin.

Näin kertoo Frans itse muistojaan.

(Jatkoa.)

Kirje Salosta.

Terveisiä maalta! sanoi Loimaan Lollo. Niin sopii minunkin sanoa: terveisiä kauppalasta! Omasta ja kaikkien saloläisten toverien puolesta! Lollo on hieman koppava, kun ei suvaitse ottaa vastaan kaupunkilaisten terveisiä, vaikka itse niitä heille lähettelee. Täällä niitä kyllä otetaan vastaan vaikka vauvulastittain. Kyllä kestitään.

Loimaan Lollo kirjoitti maalaisista kotoisharrastuksistaan. Ne olivat hieman hullunkurisia ja saivat monen lukijan suun »väärään». Olen kuullut että hän on syntyperäinen koomikko, siis lapsuudesta alkaen...

Jaa, kyllähän täälläkin osataan vartoa Kuuromykkäin lehteä, vaikkei täällä tehdä akkunalaudalla sellaisia tasapainoliikkeitä vatsalla, kuin Lollo. Se saattaisi näyttää tahdittomalta, kentiespää joutuisimme hullun kirjoihin. Ja Loimaan Lollon nokisauna ei ole meillekään mitään uutta. Olemme niissäkin käyneet lapsuudesta alkaen maaseudullamme. Täälläkin saamme käydä saunassa milloin haluamme, mutta meille riittää kyllä yksikin kylpy viikossa, poikkeustapauksissa kaksi. Löylyä

saamme mieleemme mukaan vaikka niinkin paljon, että Loimaan Lollokin siinä jo kärentyisi. On täällä sentään kestävästi kuumemmat kiukaat, kuin nokisaunoissa. Eihän nokisaunoja saa lämmittää niin, että kiuas puottaisi ja koko sauna palaisi poroksi.

Kupparia vain emme ole täällä saunoissa nähneet. Onneksi! Meille ei tekisi hyvää nähdä sarvitettu ihminen vertavuotavana. Kun minä olin pikkupoika, ajottiin minut väkisin sarvettaa korvien juuresta kotisaunassa. Jotta sarvet imisivät korvani auki s. o. kuuleviksi muka! Mutta minä pakoilin sinä päivänä ja puuha jäi sikseen. Siitä lähtien oli kupparimuijan näkeminenkin alkanut minua kauhistuttaa. Milloin vain näin hänet tiellä kulkevan iso sarvinyytti kainalossa, lipititiin heti pakoon minkä kapuloista lähti.

Mustikoita ja puolukoita! Niitä me saamme kesäisin ja syksyisin metsistä sikäli, kuin vapaat aikamme sallivat, eikä täällä ole pitkät matkat metsiin. Noita metsän terveellisiä antimia saa ostaa torillakin ämpäritäin ja korittain, ken haluaa. Pidämme käytännöllisenä täytyä tekemään vain litrakauppoja marjanpoimijattösten ja eukkojen kanssa. Täytyyhän heidänkin joutain tienata eläkseen.

Ja onhan torilla syksyisin muitakin maan antimia runsauden sarvella. On mehukkaita, vettä kielelle heruttavia, ihania omenia, on päärynöitä, luumuja, kirsi-koita, vadelmia, viinimarjoja y. m. Eivätkä ne ole itikoitten miehittämiä kuten Loimaan Lollon puutarhassa oli. Sanoin *oli*, sillä Lollo karkotti itikat sillä äkki-jyrkällä keinolla, että hakkasi koko puutarhansa maan tasalle! Mutta ylistetyn tupakkamaansa rauhoitti! Kai saadaksen talven eväiksi mälliä.

Itikoitten karkoittamiseksi puutarhoista käytetään täällä aivan toisellaisia menettelytapoja, kuin Loimaan Lollon puutarhassa. Täällä ei hakata maahan puutarhoja. Se olisikin iso vahinko ja haaskaus jos esim. Joensuun ja Viurulan aatelistartanoitten laajat ja haidelmälliset puutarhat hakattaisiin maahan viheliäisten itikkain vuoksi. Ei, — täälläpäin hoidetaan puutarhat, pienet ja suuret niin hyvin ja huolellisesti, ettei itikoille ole muuta neuvoksi, kuin pistää pillit pussiin ja lähteä pikamarssissa sinne, missä on huonosti hoidettuja ja laiminlyötyjä puutarhoja.

Kuusi päivää teemme työtä viikossa ja lepäämme sunnuntaisin. Emme kuitenkaan kaikki, sillä joukosamme on eräs perhekunta, joka lukeutuu »seitsemännen päivän adventisteihin». Tämä perhekunta on uskonnollisen vakaumuksensa ja adventistisaarnaaja Aarne Tampion hyväksymänä ottanut perheessään käytäntöön raamatun aikaisen sabatin, joka on lauvantaina viikon seitsemäntenä päivänä. He lepäävät silloin ja pitävät päivän pyhänä eli sabattina. Sunnuntaita he pitävät tavallisena arkipäivänä, vaikkeivät he silloinkaan ole tavallisissa arkitouhuissa. Lienee tarpeen mainita, että Raamatun mukainen sabatti on ollut käytännössä Moosesen ajoilta, tai vieläkin varemmalta ajalta aina Rooman keisarin Konstantinuksen aikoihin asti. Sen ajan pakanallisilla roomalaisilla oli sunnuntai auringonpäivänä, jonka pyhittivät auringon kunniaksi. Konstantinus, vaikka pysyikin itse pakanana, julisti kristinopin valtiuskonnoksi ja sääsi sunnuntailain, jolla auringonpäivä, sunnuntai, joka on viikon ensimmäinen päivä, julistettiin lepopäiväksi ja entinen sabatti, lauvantai määrättiin arkipäiväksi. Niin kertoo historia. Sitä eräs kristitty lahko vastusti kauvan ja vietti entistä sabattia. Siitä aiheutui n. s. hugenottisota Ranskassa ja »Pärttylin yö» Parisissa, jona yönä hugenotteja surmattiin tuhansittain. — Adventistit sanovat: »Enempi tulee kuulla Jumalaa, kuin ihmisiä.»

August Edvard Manelius.

Palaan sunnuntaihin. Nousemme silloin ylös 6 aamulla ja lähemmä joukolla, adventistinkin mukana, samoilemaan ylös metsiin ja vuorille. Kiipeilemme ketterästi metsäisiä vuoren jyrkänteitä ylös ja toisia alas, ja vedämme keuhkoihimme kevyen raikasta ja sähköistä aamuilmua, joka metsissä onkin puhtaampaa. Näin teemme tuntikausia ja vuorisoutua on melkein loputtomasti Salon läheisissä metsissä, vaikkakin Salo sijaitsee pöydänsileällä tasangolla; se on ennen muoin ollut meren pohjaa.

Näillä sunnuntaiamuksilla metsäretkeilyillä on oma viehätöksensä ja virkistävyytensä, ja on oikeastaan vähän, etten itse ole aina joutanut mukaan. Keuhkot puhdistuvat ja voimistuvat sähköisessä aamuilmassa; verenkierto vilkastuu, jäsenet notkistuvat ja reipastuvat, mieli nuortuu, elämänhalu enenee j.n.e. Hikisinä palaetaan näiltä retkiltä, mutta kotona riisutaan määrät vaatteen, otetaan kylmä vesikylypy ja pukeudutaan kuiviin vaatteihin. On sanomattakin selvä, että aamiaisenkin silloin syödään paremmalla ruokahalulla. Näitä retkiä sopii kursailematta suositella kaikille kaupunkilaiskuuromyökkillekin, nuorille ja vanhoille. Tehkää ainakin kerta viikossa, retki ulos metsiin! Ihminen on luotu liikkumaan vapaassa luonnossa, eikä suinkaan huoneissa jouten loikomaan tai hissukseen katuja pitkin maksimaan.

Lämpimimpinä kesäisinä sunnuntaina soudamme ulos merelle Vuohensaareen, jonka rantakallioilla »paistamme päivää» ja välistä heittäydymme aallottarien hyväiltäväksi.

Syksyisin ja talvisin, kun pitkät illat pakkautuvat käymään yksitoikkoisiksi, menevät useat »Eläviin kuviin». Tämän kirjoittaja kuitenkin hyvin harvoin ja vain silloin kun on oikein hyvä ohjelma tai suomalaisaiheinen filmi, kuten esim. Laulu tulipunaisesta kukasta tai Koskenlaskijan morsian tai Finlandia. Toivon, että joskus tulevaisuudessa valkoiselle kankaalle ilmestyisi myöskin Rauanheimon »Uuteen maailmaan», johon tutustumistani saan kiittää »Tuulan» suosittelevaa tässä lehdessä. Useat kuulevatkin ovat sitä minulta lainanneet ja kiitelleet.

Hengellisistä harrastuksista, eli siitä että meille opetetaan hengellisiäkin harrastuksia useammaltakin taholta, olisi niin paljon mielenkiintoista kerrottavaa, mutta kävisi pitkäksi. Kerron sen toiste. Mutta eräs asia minun on kuitenkin vielä kerrottava. Kaupunkilaiskuuromyökät ehkä jo tuntevat sen, mutta Loimaan Lollo ei ehkä ole sitä vielä kuullut. Se on juoru, joka on kulkenut suorassa linjassa Jyväskylä—Tampere—Hämeenlinna—Helsinki, ja jota kuljettamassa ovat olleet ei naiset, vaan miehiset miehet. Tuo juoru tietää kertoa sen ihmeellisen asian, että minun kotini seinällä riippuisi suuri 1½ metriä korkea ja 1 metrin leveä naisen muotokuvataulu. Ei siis mikään mitätön taulu, vaan komea, kuin herraskartanoissa. Vähän vain, ettei seinilläni ole koskaan ollut pientäkään muotokuvaa, saati sitte noin komeata. Minulla on seinilläni vain kolme taulua, Turun kuuroiden koulun kuva, eräs Alppi tai Tyrolilaista maisemaa esittävä kuva, jonka ostin 10 markalla ilman aikojani sisään-tunkeutuneelta kuvakaupustelijalta, sekä moniväripainos »Marseljeesi». Jos sitte vielä on joku pienempi kuva, eivät nekään naisen muotokuvia esitä, jollei oteta lukuun sitä, että eräs postikorttikuva esittää naisveistosta. Mutta sekin on säädyllyisesti puettu. En ymmärrä miten ja missä tarkoituksessa juorua on kuljettu. Miehiset miehet! Älkää huitoko tyhjää ilmaa!

I. Ojala.

Toukokuun 3 p:nä vaipui äkkiä kuoleman uneen Turussa kuuromykkä jalkineentyöntekijä August Edvard Manelius 44 vuoden ijällä. Ei kukaan voinut aavistaaakaan, että hänen elämänsä olisi loppunut näin pian, sillä hän pysyi aina terveenä ja kävi säännöllisesti vaimonsa kanssa Turun k.m. yhdistyksessä ja oli siellä viimeisen kerran vappuna iltamassa, siis pari päivää ennen kuolemaansa.

Edvard Manelius syntyi Turussa 18¹⁰/1 80. Tulirokon kautta Edvard tuli kuuromyökkäksi ja hänet pantiin Turun silloiseen viittomakouluun, josta hän pääsi viimeisenä vuonna 1898, silloin viittomakoulu lakkautettiin ja koulu muuttui puhekouluksi. Koulusta päästyään opiskeli hän suutarin työtä isänsä luona, joka oli suutarimestarina. Hän pysyi uskollisesti isänsä luona työssä vuoteen 1915, jolloin isä luovutti liikkeensä hänelle ja silloin hän meni naimisiin k.m. neiti Fanny Tervon (vanha nimi Skyten) kanssa Lohjalta.

Edvard Manelius oli eläessään käytökseltään hyvin vaatimaton, kärsivällinen, nöyrä, maltillinen, ystävällinen ja hyvä mies. Kaikki pitivät kovin paljon hänestä. Hänellä ei kuollessaan ollut yhtään vihamiestä.

Koulusta päästyään liittyi hän Turun K.m. yhdistyksen jäseneksi, pysyen uskollisesti siinä loppuun asti. Hän kävi aina säännöllisesti yhdistyksen kokouksissa, iltamissa, juhlissa ja hartausherkeissä, oli aina mukana ensimmäisenä ja lähti pois viimeisenä. Hän oli yhdistyksen parhaimpia jäseniä ja hänet pidettiin yhdistyksessä aina luottamus- ja järjestysmiehenä. Useat vuodet kuului hän johtokuntaan.

Edvard Manelius jätti hyvin kauniit muistot kaikille perinnöksiksi. Yhdistyksen jäsenet saivat oppia paljon hänestä ja hänen hyvästä esimerkistä kelpaavasta elämästään.

Vainajan hautajaiset tapahtuivat Turussa Helatorstaina toukok. 10 p:nä. Kello 3 i. p. lähti vainajan kotoa hyvin pitkä surusaatto hautausmaalle. Kappelista, johon vainaja on aikaisemmin viety, kantoivat vainajan isä G. A. Manelius, veli tuomari W. L. Mela, setä Vuori, serkku Antti Vuori ja kuuromyökät H. Virtanen, H. Vieno, A. Vilkki ja E. Savisaari kauniisti kuusen oksilla koristettuun hautaan. Pastori Kallio toimitti ruumiinsiunauksen, joka tulkittiin viittomakielelle. Kun hauta oli umpeen luotu laski vainajan vaimo kauniin seppeleen rakkaalle miehellensä viimeiseksi tervehdykseksi. Vainajan isä laski perheensä puolesta seppeleen. Veli tuomari Mela laski seppeleen perheensä puolesta. Lähimmäiset sukulaiset laskivat kukkia ja seppeleitä. Turun Kuuromyökkäin yhdistyksen seppeleen laskivat opettaja J. K. Palomaa ja E. Savisaari, joista edellinen piti kauniin puheen vainajan kauniista käytöksistä ja työstä. Lähimpien kuuromyökkäystävien seppeleen laskivat neiti M. Tammi ja räätäli H. Rantanen, joista edellinen lausui kauniit sanat vainajalle. Allekirjoittanut laski kukkalaitteen ja lausui seuraavan: »Rakas veli Edil Olet jo lähtenyt pois joukostamme. Kaibomielin seisomme nyt hautais ympärillä. Olet päässyt ikuisen lepoon ja uuteen ihanaan autuuden kotiin. Me suurella surulla jäämme kaipaamaan sinua. Me muistamme kuinka olit aina ystävällinen ja hyvä kaikille. Me olemme toivoneet, että sinä eläisit vielä monta vuotta joukostamme eteenpäin, mutta Jumalan tahto oli toisellaan; Jumala katsoi sen parhaaksi kutsua sinut pois joukostamme autuaalliseen kotiin, jossa olet nyt onnellinen.

Sinä synnyit tänne maailmaan. Jumala rakasti sinua. Sinun vanhempasi ihailen odottivat sitä hetkeä, jolloin saisivat kuulla sinun ääntäsi ja puhettasi. Mutta Jumala ajatteli toisella tavalla. Jumala lukitsi sinun korvasi, että

sinä tulit kuuromyökkäsi, ett'et tarvitse kuulla maailman saastaisia puheita ja Jumala tiesi, että sinusta oli tuleva hyvä mies. Sinä kasvoit ja sinut pantiin kuuromyökkäin kouluun, jossa opit tuntemaan Jumalan ja Jeesuksen ja sait kuulla Jumalan valtakunnan ihanaudesta, johon sinä aina tahdoit pyrkiä. Sinusta tuli sitten mies ja sinä aina Jeesuksen uskossa tahdoit elää Jumalan pelvolla, puhtaudessa, kuuliaisuudessa, nöyryydessä ja kärsivällisyydessä sekä olit aina ystävällinen ja hyvä kaikille.

Sinä olit saanut niin hyvän vaimon, jonka kanssa sinä elit aina rakkautta ja parhaassa sovussa ja sinun solmimasi avioliitto on parhaimpia ja onnellisimpia avioliittoja Turussa kuuromyökkäin keskuudessa ja siitä olemme saaneet oppia paljon.

Sinä olit aina hyvänä esimerkkinä kaikille. Me kuuromykkät olemme saaneet oppia paljon sinusta, sinun hyvästä esimerkistäsi ja elämän tavoitastasi.

Sinä olet Turun Kuuromyökkäin yhdistyksen parhaimpia ja uskollisia jäseniä ja olet käynyt täsmällisesti yhdistyksen Jumalanpalveluksissa, kokouksissa ja iltamissa.

Sinä eläessäsi sait kärsiä paljon, sen me tunnemme, mutta sinä et koskaan ole ilmaissut kärsimyksiäsi muille etkä valittanut niistä, vaan pidit ne aina salassa ja tahdoit elää vaan tyynenä, tyytyväisenä, ystävällisenä ja iloisena.

Sinä olet jättänyt hyvin kauniin muiston meille perinöksi. Haudalle on laskettu paljon kukkia. Ne pian lakastuvat, mutta sinun jättämät kauniit muistot pysyvät aina elävinä mielissämme.

Sinun elämäsi todisti, että Jumalan pelko, ahkeruus, nöyryys, kärsivällisyys kaikkia kohtaan toivat sinulle siunausta ja pysyvää onnea.

Olet, rakas veli, päässyt lepoon ja Jumala on palkinnut sinulle hyväntekeväisyyden tähden ja ottanut sinut luokseen taivaaseen ja siellä vietät ihanaa autuaallista elämää. Jäämme kaipaamaan sinua ja kerran saamme tavata toisemme ylhäällä taivaassa. Siunattu olkoon sinun muistosi!

Haudalle laskivat vielä kukkalaitteita rouva S. Vieno, V. Ahlqvist, A. Hakala ja A. Jakobsson perheittensä puolesta. Hautakumpu kohosi kauniiksi kukkaiskummuksi.

Hautauksen jälkeen palattiin Turun Kuuromyökkäinyhdistyksen huoneustoon viettämään vainajan muistoa. Seuraavana sunnuntaina toukok. 14 p:nä vietettiin Turun k.m. yhdistyksessä surumuistojuhla vainajan kunniaksi. Tilaisuudessa E. Savisaari puhui Edvardin kärsivällisyydestä ja maltillisuudesta lapsuudesta kuolemaansa saakka ja hänen kauniista elämäntavoistaan. B. Kaski ja E. Raitanen myöskin puhuivat. Kahvia leipineen tarjottiin. Juhlassa vallitsi hyvin kaunis surujuhlatunnelma.

E. Savisaari.

URHEILUOSASTO

K.U.L:n tiedonantoja.

N. D. I:n puheenjohtaja H. I. Jarlnæs on tiedoittanut, että Göteborgissa aijotut urheilukilpailut 18—19. 8. on peruutettu sen takia, että Ruotsin valtio ei myöntänyt tarpeellista avustusta pohjoismaiden k.m. urheilukilpailujen taloudelliseksi tukemiseksi. Nämä kilpailut on lykätty eteenpäin vuodeksi, jolloin ne pidetään Trondhemissa pohjoismaiden k.m. kongressin yhteydessä.

K.U.L:n urheilujuhlat Mikkelissä.

Tulostensa puolesta onnistuneet kisat.

„Huh!“, oli ensimmäinen sanani, kun juhannusaaton aamuna katsoin Mikkelissä asuntoni ikkunasta ulos.

Kello oli 15 min. yli 7 ja klo 8 piti olla kentällä ja nyt — Ulkona satoi niinkuin olisivat kaikki Savonmaan vedet tulvineet pilvien kautta Mikkeliiin. Taivas yhti harmaa ja synkkä joka suunnalta: ei toivoakaan saateen lakkaamisesta. Mutta mikään ei auttanut, oli lähettävä, satoi tai paistoi. Niinpä minäkin sitten valmistin itseni kuntoon ja sitten kiireen vilkkaa urheilukentälle.

Alkuvalmistelut olivat pian suoritettut ja kellon läheksä yhäksää alkoivat kilpailijatkin saapua kentälle. Kaikesta huolimatta oli kilpailut päätetyt vielä loppuun ilmasta välittämättä. O. Vetzell kyllä ennusteli hyvää ilmaa mutta siihen ei moni kuitenkaan luottanut. Vaan mitenkäs kävi! Juuri kun kilpailut oli alutettu, pilkisti aurinko pilvien välistä ja helotti miltei koko päivän, Märkkää ja huonossa kunnossa olevaa kenttää se ei kuitenkaan kyennyt enään kuivaamaan. Niin voitiin sitten suorittaa kilpailut melko hyvässä järjestyksessä loppuun asti.

100 metrillä isännöi Lehtimäki edelleen yhtä varmasti kuin ennenkin; milloinkahan löytyy K.U.L:sta hänelle voittaja! Enemmän huomiota pitäisi k.m. urheiluseurain panna pikamatkojen harjoitukseen, muuten tässä maassa ei ikinä kukaan k.m. alenna 13 sek., kun Lehtimäki on syrjään vetäytynyt. — 1,500 m. voitti nuori ja yllättävän hyvin juokseva Holmberg. Hänen varma voittonsa tällä matkalla ja II sija 5000 metrillä, kovan 800 metrin viestiosuuden päälle, todistaa poista jo paljon hyvää. Toivotavasti hän kykenee tulevaisuudessa korvaamaan sen suuren tappion, jonka K.U.L. kärsi Toivo Helmisen menettämisen kautta. Nyt vielä hän ei kestä kovien norjalaisten ja ruotsalaisten kanssa. Muuten, tyylinsä oli 1500 m:llä paras mitä kenelläkään suomalaisella k.m:llä olen nähnyt. — 5000 m. voittajalla Holopaisella näytti näissä kilpailuissa olevan oikea taktiikka. Hätäilemätön, tasainen vauhti ja voimiensa oikea laskeminen näytti hänet vieneen voittoon. Hieman suurempi nopeus ja jäntevämpi tyyli tekevät kyllä miehestä pitkämatkan juoksijan. — Naisten 4x100 m. viestijuoksu on päivän muhehkin kilpailu. Pilataan työt tubansilla erilaisilla neuvoilla juuri kilpailupaikalla ja sillätavoin hermostutetaan heidät aivan pilalle. Onko ihme jos viestin vaihto, mikä kysyy miehiltäkin lujaa tarkkuutta, pilaantuu ensikertaa kilpailuilta naisjoukkueilta. Uusinta ottelu olisi ollut paikallaan ehdottomasti, tai sitte kilpailun julistaminen mitättömäksi. Heittojen voittajan Mälkin ja kakkosen Haapaniemen ottelua oli jännittävä seurata. Siinä kaksi sisukasta ja voimakasta miestä. Lehtimäen kanssa he muodostavat kolmikon, joka Göteborgissa tulee pitämään huolen ensi sijoista lajeissaan. Lisäksi Pöyhölä, niin siinä on neljä miestä, joilla on tarmoa, voiton tahtoa ja sisua riittävästi viemään sinivalkeat värit voittoon. Muut, Valtonen, Holmberg ja Holopainen, ovat kyllä varmoja piste miehiä hekin, mutta hermot, jotka ratkaisevalla hetkellä kestävät, saadaan vain monien kuumien otteluitten avulla.

Kilpailujen jännittävin ottelu oli 1600 m. viesti.

H:gin Holmberg johti miltei koko matkan ensi osuudella ja jätti kapulan n. 5 metriä ennen Heinosta. Tuimalla alkuvauhdilla lisäsi 400 m:n Sandblom välimatkan n. 20 metriin. Turun Lehtimäki lähti 400:lle tyynesti mutta pitkin ja joustavin askelin. Hiljaa mutta varmasti hän saavutti H:kiläistä ja kun on n. 100 metriä jäljellä, painautuu hän hirvittävällä vauhdilla johtoon. Siitä lähtien oli ottelu jo ratkaistu.

Tamperealaisilla ja Viipurilaisilla ei näiden kahden ottelussa ollut mitään sanottavaa.

Kilpailujen tulokset seuraavat:

100 m. juoksu: 1. J. Lehtimäki, „Valpas“, Turku, 12.8;

2. A. Holmström, Tampereen Kuuromykkä-Urheilijat;
3. V. Mälkki, Viipurin Kuuromykkä-Urheilijat.

1500 m. juoksu: 1. V. Holmberg, Helsingin Kuuromykkäin V. ja U-seura, 4,32,2. (uusi K.U.L:n ennätys);
2. A. Holopainen, Kuopion Kuuromykkä-Urheilijat, 4,42;
3. J. Luomajoki, Helsingin K. V. ja U-seura, 4,44. Holmberg oli täydellinen yllätys koko kilpailuissa.

5000 m. juoksu: 1. A. Holopainen, 17,23,3; 2. V. Holmberg, 17,26,5; 3. Hj. Sandblom, Helsingin K. V. ja U-seura, 17,43,1.

Uutuutena oli viestinjuoksu naisille 4×10⁷ m. Voiton peri enemmän onnen kaupalla kuin todellisella paremmuudella, Tampereen „Lumitähti“, ajalla 72,07 (Elsa Sillankorva, Hanna Sillankorva, Maiju Tanner ja Kaisu Vuoristo). 2. Valpas, Turku, 73,4; 3. Helsingin K. V. ja U-seura. Kilpailusta tuli täydellinen fiasko osanottajain tottumattomuuden vuoksi. Viestin vaihto ja juoksu olivat epävarmaa; mutta on otettava huomioon, että tämä oli ensimmäinen kerta kun k.m. naiset esiintyivät kesäurheilussa.

1600 m. viestin (800+400+200+200 m.) voitti varmasti Turun „Valpas“ ankkurinsa Lehtimäen ansiosta. Aika 4,13,9. Joukkueessa juoksivat: A. Heinonen, J. Lehtimäki, L. Silfvergrén ja O. Tuominen. 2. Helsingin K. V. ja U-seura, 4,16 sekä 3. Tampereen K.-Urheilijat, 4,24,2.

Kuulantyyntö: 1. V. Mälkki, Viipurin K.-Urh. 8,95+10,86,5=19,81,5 (uusi K.U.L. ennätys); 2. A. Haapaniemi, Tampereen K.-Urh., 9,18+10,51=19,63; 3. M. Seppänen, Viipurin K.-Urh., 9,09+8,54=17,63.

Kiekonheitto: 1. V. Mälkki, Viipurin K.-Urh., 23,30+29,95=53,25, 2. O. Pöyhölä, Tamp. K.-Urh., 22,63+29,84=52,52; 3. A. Haapaniemi, Tamp. K.-Urh., 22,32+28,13=50,45.

Keihäänheitto: 1. V. Mälkki, 26,43+43,57=70,00; 2. Haapaniemi, 26,73+42=68,73; 3. I. Valtonen, Villi, 24,75+37,40=62,15.

Pituushyppy: 1. V. Mälkki, 522,5; 2. I. Valtonen, 519; 3. A. Haapaniemi, 497.

Korkeushyppy: 1. O. Pöyhölä, 145; 2. I. Valtonen, 135; 3. J. Lehtimäki, 135. Uusinta ratkaisi 2 ja 3 palkinnon.

Seiväshyppy: 1. A. Haapaniemi, 290; 2. E. Sundqvist, Villi, 245; 3. I. Valtonen, 240. Haapaniemen tulos on uusi K.U.L:n ennätys.

Kilpailujen hyväksi toimivat suuremmoisella auliudella kauppiat E. Hynninen ja P. Turunen Mikkelistä. Monet ehkä tärkeätkin tehtävänsä laiminlyömällä he varasivat kuuromykkille suuren osan kallista aikaansa siten myötävaikuttaen kilpailujen onnistumiseen. Siitä onkin K.U.L:n liittoneuvosto ja kilpailijat heille hyvin kiitollisia.

Virkaistava ja innostava muisto jäi näistä kilpailuista varmaan kaikille suomalaisille k.m. ja herttaisille vieraillemme, eestiläisille —

Tuula.

Retkeilyn merkitys.

Retkeily kuuluu erikoisesti nuorille. Kuuromykkillekin voi sitä erikoisesti suosittelua. Se luo terveyttä ja tarmoa sekä herättää raikasta intomieltä. Helposti voi siihen yhdistää voimistelun ja urheilun eri muotoja, kävelyn ja juoksun, talvella hiihdon, luistelun ja potkukelkka-kieläpä porourheilutunkin, kesällä soudun ja uinnin. Hauskaa vaihtelua tuottavat matkat laivalla, moottoriveneellä, junalla, automobiilillä, hevosella ja polkupyörällä, mutta retkeilyn alkuperäisin ja paras muoto on sittenkin jalkamatka.

Retkeily opettaa kuinka hyvä on elää sen, jolla on vähän tavaraa, ja irroittautua siitä, mihin me jokapäiväisissä oloissamme olemme liiaksi kiintyneet.

Hyvän toverihengen kehkeytyminen retkeilijäin kesken

on suureksi avuksi itsekasvatukselle, sillä vaivaloiset retket paljastavat tavallisesti hyvin pian retkeilijäin huonot puolet ja luonteen heikkoudet, kärsimättömyyden, eripuraisuuden, itsehillinnän puutteen ja kaikki huonot tottumukset. Murrosiän siveellisiä vaaroja vastaan taistelevalle tarjoaa retkeily jo sellaisenaan raikkaalla ruumiinliikunnollaan, voimakkailla vaikutelmillaan ja erikoisesti juuri jalostavan toverihengen kautta erinomaisen keinon.

Retkellä ottaa joka hetki vastaan uusia vaikutelmia, jotka valtaavat mielen kokonaan ja sysäävät syrjään kaiken vanhan ja ummehtuneen. Elämä on silloin välitöntä, rikasta, luonnollista ja tervettä. Kuta pitempi niin ollen retki, sitä parempi.

Retkellä lisätään tietoja, avarretaan näköpiiriä ja opitaan itseapua. Silloin tutkitaan kyliä, kaupunkeja, taloja, kirkkoja, linnoja, museoituja koteja, saunoja, kaivoja, lähteitä, ilmoja, koskia, vuoria, metsiä, soita, polkuja, järviä ja jokia, kaloja ja lintuja, metsänpetoja ja ihmisiä, tarkkailaan ja verrataan toisistaan eriäviä esineitä, tapoja ja elämäkokemuksia. Ja kaikesta tästä, tehdään muistiinpanoja, joista myöhemmin on suurta hupia ja hyötyä.

Retkeily on tahdonvoiman ja luonteen korkeakoulu. Ja jos meillä on oikeata retkeilymieltä, herättävät vaelluksemme meissä oikeata isänmaanrakkautta.

Y. K.—s.

Tietoja kotimaasta.

Kotiopinnot Tampereen k.m. yhdistyksessä on toimeenpantu kuluneen talven aikana. Niihin otti osaa 8 yhdistyksen naisjäsentä (missä ovat miehet?). Luettava oli past. Nybergin toimittama pieni kotiopintokirjanen *J. V. Snellman'in elämäkerta*. Tutkinto pidettiin Tampereella huhtik. 15 p:nä pastori Nybergin johdolla. Silloin opiskelijat saivat kirjoittamalla tehdä selkoa tiedostaan ja vastata tutkijan kysymyksiin. Huomattiin, että nuo 8 kuuroa naista olivat suurella huolella ja ahkerasti lukeneet läksynsä ja osasivat kirjoittaa yleensä odotamattoman paljon ja hyvin tehtyihin kysymyksiin. Kehoitukseksi jaettiin arvalla 3 kirjapalkintoa. Olisi toivonut, että Tampereen järkevät kuuromykkämiehetkin olisivat osittaneet tiedon- ja lukuhaluansa ottamalla osaa kotioinnoihin. Siitä hyötyy. Siitä saa tietoja. Uusia ajatuksia tulee mieleen ja harrastus parempiin asioihin herää ja kasvaa. Kotiopintolaiset tuntuivat hyvin innostuneilta. Toivottavasti tämä ei ollut viimeinen yritys tähän suuntaan. — Kuuromykkäin yhdistykset toisetkin, — seurakkaa Tampereen esimerkkiä!

Äitien päivää vietettiin Tampereen kuuromykkäin yhdistyksessä viime helluntaina suuren kuuromykkäjoukon läsnäollessa Johanneksen kansakoululla. Tilaisuuteen oli kutsuttu juhlavieraiksi kaikki Tampereella asuvat kuuromykkä-äidit. Asuuhun Tampereella nykyään 11 kuuromykkä avioparia. Äideille pitivät puheita yhdistyksen puheenjohtaja, neiti *Siiri Talvia* sekä kuuromykkäin matkappi, pastori *H. Nyberg*. Puheissa kosketeltiin äidin tehtävän arvoa ja tärkeyttä sekä erityisesti *kuuromykkä-äidin* asemaa lasten kasvattajana ja kodin hoitajana. Juhlavieraille tarjoihin kahvia ja muita virvokkeita ja kuului iltä erittäin rattoisan ja samalla vakavan tunnelman valitessa. — Mainita sopii, että saman juhlan yhteydessä vihittiin avioliittoon 2 kuuromykkä parikuntaa, nim. Kalle Salo Mäntästä ja Lyly Branthin Tampereelta, sekä Albert Holmström ja Esteri Sillanmäki Tampereelta. — Toisena helluntaipäivänä tekivät Tampereen kuuromykkät onnistuneen kävelyretken Varalan huvilaan Pyynikille, josta ihailtiin kesäpukuunsa varustautuvaa ihanaa luontoa.

Kuollut. Toukokuun 14 p:nä vaipui kuoleman uneen Turussa kuuluisa tehtailija Nikolai Boman 78 vuoden ikäisenä. Hän oli omistanut suuren puuseppätehtaan Turussa. Yli 60 vuotta sitten hän pääsi puusepän oppiin ja sai hän silloin oppitoverikseen kuuromykkä Mattssonin, (joka on myöskin kuollut muutamia vuosia sitten noin 70 vuotiaana). Opista päästyään perusti hra N. Boman oman puusepäni liikkeen, johon hän otti myöskin k.m. Mattssonin, joka pysyi samassa liikkeessä noin 40 vuotta. Hänen liikkeensä laajenemistaan laajeni. Hänen suuressa tehtaassansa löytyi aina kuuromykkiä puuseppiä. Viime aikoina luovutti hän suuren liikkeensä muodostetulle osakeyhtiölle, joka jatkaa liikettä vielä edelleen ja jossa on nyt 6 kuuromykkäpuuseppiä; nimittäin: A. Koivunen, K. Hakala, A. Koskinen, A. Vilkki, B. Kaski ja K. Järvinen.

N. Bomanin hautajaiset tapahtuivat perjantaina toukokuun 18 p:nä. Haudalle laskettiin paljo seppeleitä, m.m. tehtaan työvaieltä suuri sievä seppelä kiitollisuuden osoitteeksi, että he ovat saaneet elää hänen antamalla palkoilla.

Lopuksi mainittakoon, että vainajan tytär Anna on ollut naimisissa toimittaja Julius Hirn-vainajan kanssa. Hän on myöskin viime talvena kuollut. E. S.

Nikkarilan Kuuromykkäin Talouskouluun otetaan uusia oppilaita tulevan marraskuun 1 p:nä. Oppilaaksi pyrkijän tulee itse kirjoittaa hakemus ja liittää sen mukaan oikeaksi todistettu jäljennös kurom. koulun päästötodistuksesta, papintodistus, lääkärintodistus ja vanhempain tai holhoajan lupatodistus jos hakija ei ole täyttänyt 21 vuotta.

Oppiaika kestää 2 vuotta ja on opetus käytännöllistä ja tietopuolista. Koulusta saapi oppilas vapaan opetuksen, vapaan täysihoidon, vaatetusavustusta ja vapaat koulumatkat. Jos oppilas haluaa niin hankitaan hänelle koulusta päästyä palveluspaikka.

Hakemukset lähetetään osoitteella: Nikkarilan Kuuromykkäin Talouskoulu, Pieksämäki.

Kuuromykkäin matkapapiksi Oulun hiippakuntaan on nimitetty pastori *Yrjö Alikoski*, joka asuu Oulussa.

Jyväskylän kuuromykkäin koulu. V. ³⁰/₁₀₀ 1923 eroavista oppilaista uudistivat ²⁷/₁₀₀ 1923 kasteensa liiton ja kävivät samana päivänä H. p. Ehtoollisella seuraavat oppilaat:

Hyytiäinen, Otto, Heinjoelta; Lankinen, Kalle Juho, Tampereelta; Lehtonen, Toivo Iivari, Lopelta; Pesonen, Rudolf Frithiof, Lappeelta; Vierelä, Topias Vilho, Kittilästä; Vuori, Kaarle Henrik Ilmari, Laukaasta; Huttunen, Inka Johanna, Iisalmelta; Järvensivu, Sylvia Lydyia, Merikarvialta; Kauppila, Bertha Siviä, Viipurin maaseurakunnasta; Mattila, Helmi Neelia, Merikarvialta; Mäkinen, Naima Elliina, Keurulta; Intola, Iivari Dominikus, Suomensjärveltä; Kiuru, Augusti, Metsäpirtistä; Lahdenmäki, Kustaa Aadolf, Helsingistä; Mankinen, Toivo Antero, Jääskestä; Nieminen, Eino Juho, Orivedeltä; Torikka, Väinö, Räisälästä; Hakamaa, Laura Vilhelmiina, Virroilta; Hangasluoma, Aliina, Kauhajoelta ja Väisänen, Heikki, Sonkajärveltä.

Huom! Kuuromykkäin Lehti ilmestyy nyt *kaksoisnumerona* heinä- ja elokuun numerot yhdistettyinä.

Vihitty:

**Eedla Kaasinen
Juho Pekkinen**

Nurmes

1. 7. 1923

Sortavala

Kutsumus.

Täten kutsutaan Turun ja sen ympäristön kuuromykkä *esitelmäpäiville*, jotka pidetään Turun kuuromykkäin yhdistyksessä ensi syyskuun 15, 16 ja 17 p:nä. Esitelmäpäivillä on joukko esitelmää ja iltama sekä opintomatka laivalla Paraisille.

Tervetuloa!

Turussa 27 p:nä toukouuta 1923.

Turun K. m. yhdistyksen Johtokunnan puolesta:

J. K. Palomaa.

Valokuvia

VIII:nnessä Yleisestä Suomen kuuromykkäin kokouksesta Mikkelissä 23—25 p:nä kesäkuuta 1923.

- 1) Opettajat sankarihaudalla.
- 2) Osanottajat sankarihaudalla.
- 3) Osanottajat palokunnantalon juhlasalissa.
- 4) Samoin pitkä kuva 8×28 cm (kaksi korttia 6 mk.).
- 5) Virolaiset kuuromykkäät kirkon rappusilla.
- 6) Opettajatar Naima Hermanssonin hauta.
- 7) Opettaja Kosti Reposen hauta.
- 8) Abraham Argillanderin muistokiven juhlallinen paljastus.
- 9) Abraham Argillanderin muistokivi.
- 10) Kuuromykkälaulajien muistokiven alla.
- 11) Muistujuhla kunnantalolla.

Urheiluvalokuvia.

- 12) Kuulantyöntö (Mälkki).
- 13) Pituushyppy (Mälkki).
- 14) Korkeushyppy.
- 15) 1,500 m juoksu (osanottajat).
- 16) 100 m juoksu (voittaja J. Lehtimäki).
- 17) 400 m viestinjuoksu naisille.
- 18) Sama voittajat (Tamp. naiset).
- 19) Seiväshyppy (A. Haapaniemi).
- 20) 5,000 m juoksu (osanottajat).
- 21) Sama voittaja (Holopainen).
- 22) Kuuromykkäyleisö urheilukentällä.

Yleisen kuuromykkäin kokouksen valokuvat maksavat 25 mk. koko sarja, samoin urheiluvalokuvat 25 mk. koko sarja, tai 15 mk. puoli tusina tai 3 mk. kappale + 50 p. postimaksu. Tilauksia vastaanottaa Hannes Ylén *Hämeenlinna.*

Kaihomieli ilmoitan, että rakas puolisoni

Jalkineentekijä

August Edvard Manelius

kuoli äkkiä Turussa 3. V. 23 44:llä ikävuo-
dellaan syväksi suruksi minulle, vanhem-
mille, anopille, kahdelle sisarelle ja veljelle
vaimoineen ynnä muille sukulaisille ja ys-
täville.

Fanny Manelius.